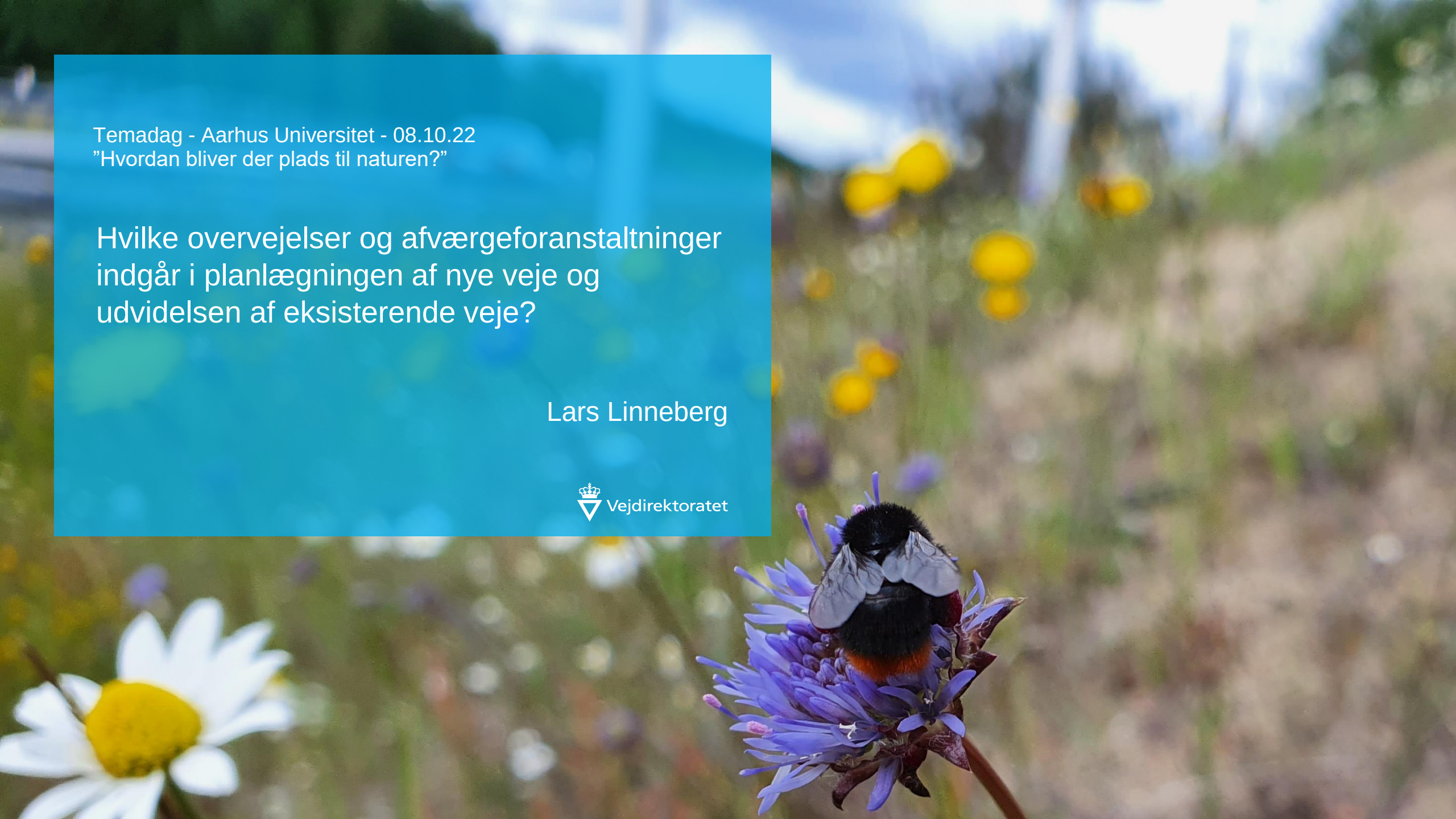

Temadag - Aarhus Universitet - 08.10.22
”Hvordan bliver der plads til naturen?”

Hvilke overvejelser og afværgeforanstaltninger indgår i planlægningen af nye veje og udvidelsen af eksisterende veje?

Lars Linneberg

Vejdirektoratet

Agenda

1. Kort om Vejdirektoratet
2. **”Hvordan bliver der plads til naturen?”**
3. Planlægning af nye veje / udvidelse af eksisterende
    a. Overvejelser
    b. Afværgeforanstaltninger
4. Biodiversitetstiltag
5. Spørgsmål

Priklæbet gøgeurt

Kort om Vejdirektoratet

Vejdirektoratet planlægger, anlægger og driver statens veje:

- motorveje
- motortrafikveje
- en stor del af landevejene
- mange af landets broer

I alt **cirka 3.800 km** vej.

Desuden bestyres **ca. 5.500 ha** grønne områder i tilknytning til statsvejene.

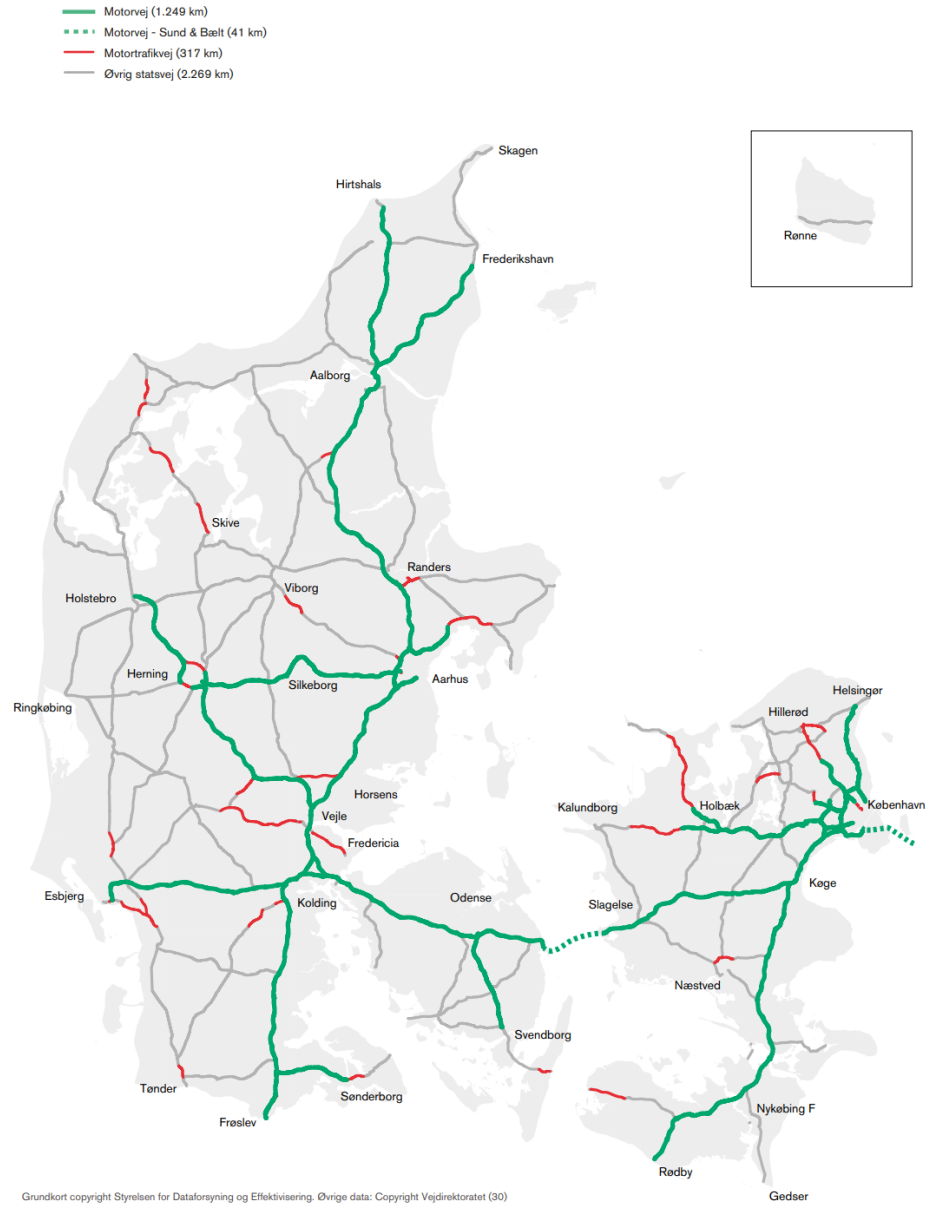

Kort om Vejdirektoratet

Infrastrukturplan 2035

Samlet investeres og igangsættes nye initiativer på transportområdet for 105,8 mia.kr. i perioden 2022-2035

- Planlægning
- Anlæg
- Biodiversitetstiltag

”Hvordan bliver der plads til naturen?”

Effekter af veje i landskabet:

- Optager plads
- Fragmenterer og skaber barrierer i landskabet
- Påvirker omkringliggende miljø – støj og kemi
- Skaber nye spredningsveje
- Kan understøtte pressede naturtyper og arter
- …

Gul evighedsblomst

Planlægning af nye veje og udvidelse…

Overvejelser

Fra politisk ønske til anlæg

- Forundersøgelse
  - Skrivebordsundersøgelser
  - De mest kritiske løsninger fravælges
- Miljøkonsekvensvurdering
  - Løsningsforslag på skitseniveau
  - Feltundersøgelser
  - **Afværgeforanstaltninger (lovkrav / skal)**
  - Nationale mål og VD-vision
- Anlæg …

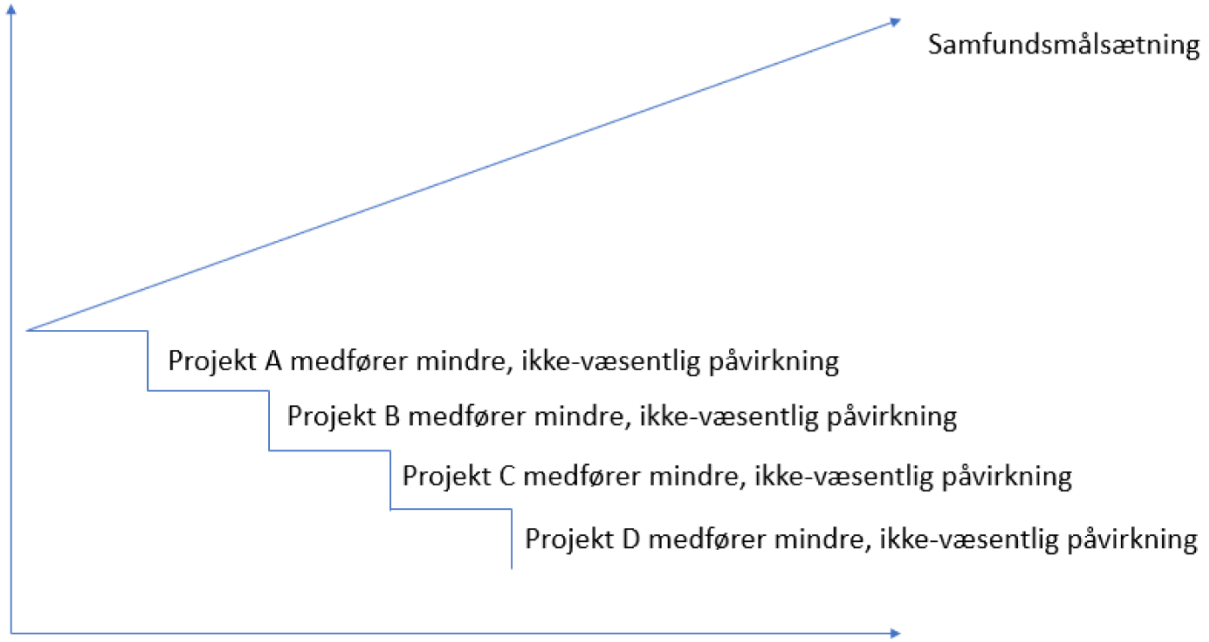

”Det Danske Center for Miljøvurdering, 2022”

Planlægning af nye veje og udvidelse…

Afværgeforanstaltninger (lovkrav / skal)

- Minimere barriereeffekt: faunapassager
- Erstatningsnatur
- Erstatningsbiotoper

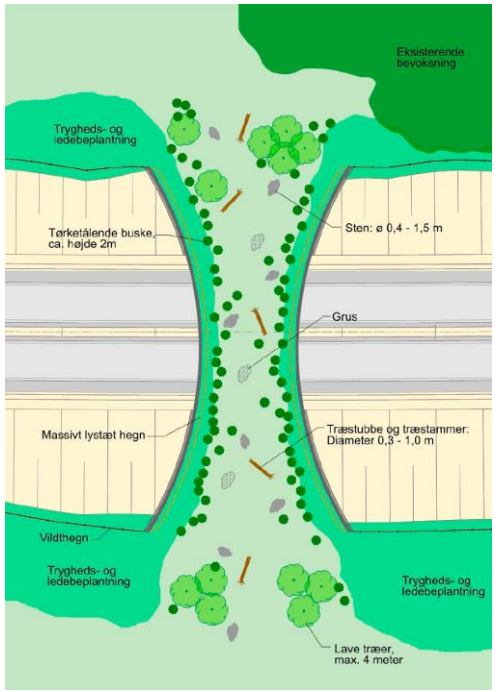

Nationale mål om at forbedre biodiversiteten

- Udlæg større andel af erstatningsnatur end 1:2
- Undlad udlægning af muld (erosionsrisiko = udså specialfrøblandinger)
- Minimer barriereeffekten (defragmentering) = flere faunapassager
- Konkrete tiltag i driften

… nok om planlægning

Biodiversitetstiltag

Drift af vejkanter

Artsrige områder

- Kortlægning
- Pleje

Alternative frøblandinger

Sikre funktionelle faunapassager

Registrering af invasive plantearter samt trafikdræbte dyr

Bakketidsel

Trafikdræbt grævling

Drift af vejkanter

Slåningspraksis ændres fra 2022 (rabatter)

- Slåningshøjde
- Slåningstidspunkt
- Forsøg med indsamling af afslået materiale

Nyt element: 'Artsrige områder'

- Basis- eller specialpleje

Aktivitet	År 2018-2021	År 2022-2025
Rabatter langs færdselsarealer	Elementbeskrivelse G01	Elementbeskrivelse G01
Klippehøjde	6-12 cm	Første skår: 0-10 cm Andet skår: 14-20 cm
Slåningsbredde	2,5 meter	2,5 meter
Opsamling	Nej	På forsøgsstrækninger
Slåningstidspunkt	Forsommer (20/5 - 15/7) - Alle veje undtagen MV Efterår (1/9 – 31/10) - Alle veje	Forsommer - MV (10/4 – 20/5) - Øvrige veje (15/5 – 15/6) Efterår (15/9 – 31/10) - Alle undtagen MV
Artsrige områder		Elementbeskrivelse G10
Klippehøjde		10-15 cm
Opsamling		Ja
Slåningstidpunkt		15/4-15/5 eller 15/9 – 15/11 efter aftale
Yderligere krav		Brug af fingerklipper eller skivehøster

Artsrige områder

Skrivebordskortlægning af artsrige områder – 2019 + 2020

- 600 ha fordelt på 650 lokaliteter

Botanisk registrering i felten af udvalgte områder – 2020 og frem

Nye feltskemaer for tør infranatur

- Danmarks Miljøportal

Udarbejder plejeanvisninger

- Fokus på målet for det konkrete område

Artsrige vejkanter - Specialpleje

Ny publikation undervejs: ”Plejeplan for artsrige vejkanter”

- Forskellige plejemetoder (afbrænding, slæt, slåning og rydning)
- Metodevalg
- Forskellige plejetemaer (hyppighed, tidspunkt, metode, maskiner)
    1. Lavt voksende vegetation
    2. Højt voksende og tæt vegetation
    3. Krat og tilgroninger
    4. Invasive arter
    5. Artsspecifik pleje for planter

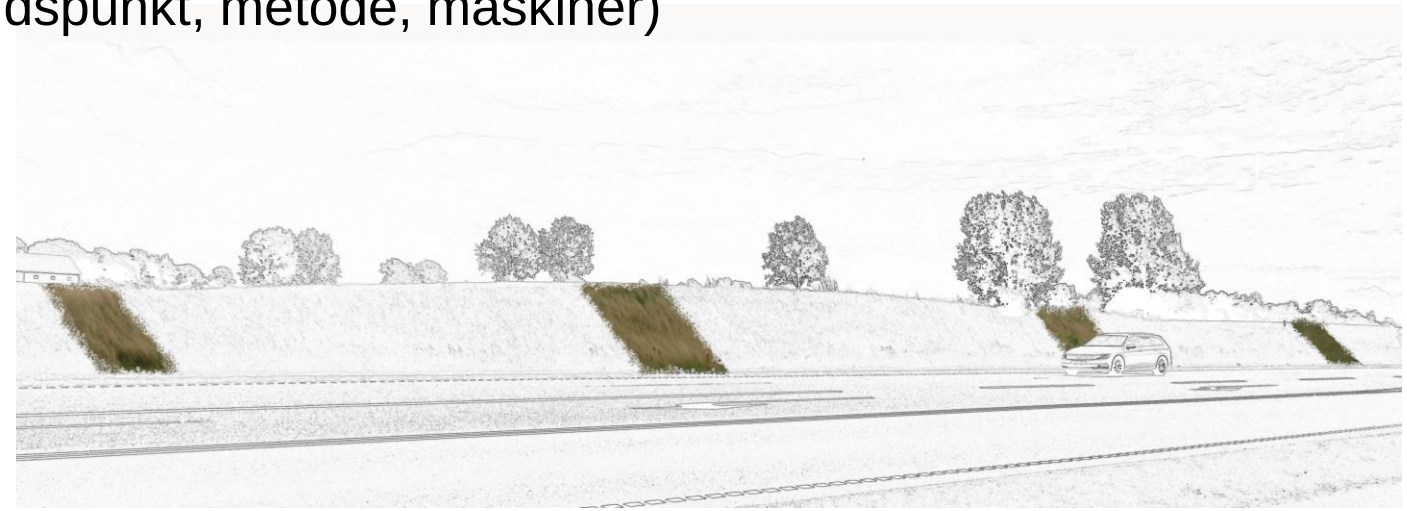

Fra teori til praksis – erfaringer her i efteråret 2022

Alternative frøblandinger

5 forskellige frøblandinger

- Vestblanding, Østblanding
- Pionerblanding til områder m. hhv. lav pH / høj pH
- Robust engblanding

Fordeling af frø i blandingen:
- Græsser udgør 70 % af vægten (3-4 arter)
- Urter udgør 30 % af vægten (13-14 arter)

Et smart design m. Westerwoldisk rajgræs
- en ammegræs, der spirer og etablerer sig hurtigt, men dør efter de første vintre.

Vejledningen:

https://www.vejdirektoratet.dk/udgivelse/froeblandinger

Sikre funktionelle faunapassager

Overblik over faunapassager

- Forskellige typer (Faunabroer, Landskabsbroer, Underføringer)

Nyeste viden – hvad skal der til før de virker?

- ”Faunapassager – en vejledning”, Aarhus Universitet – 2020

Kommuneplanlægning - Grønt Danmarkskort

- GIS-services via WFS/WMS

Plejeanvisninger

Defragmenteringsanalyse

- En model af vejnettets landskabsfragmentering for tre dyregrupper

Registrering vha. kunstig intelligens

Invasive plantearter, 2020

- Samarbejde med AU

Trafikdræbte dyr, 2021

- Samarbejde med privat firma

Nordisk samarbejde

Spørgsmål?

Skagen
Hirtshals
Frederikshavn
Aalborg
Skive
Randers
Viborg
Holstebro
Ringkøbing
Esbjerg

Rønne

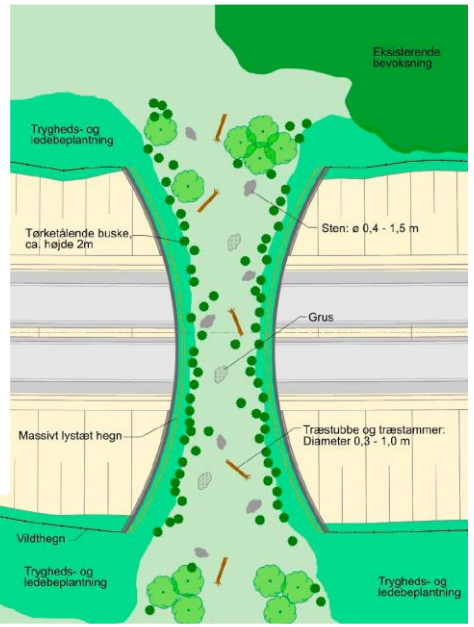
Eksisterende bevoksning
Trygheds- og ledebeplantning
Tørketålende buske, ca. højde 2m
Sten: ø 0,4 - 1,5 m
Grus
Massivt lystæt hegn
Træstubbe og træstammer: Diameter 0,3 - 1,0 m
Vildthegn
Trygheds- og ledebeplantning
Trygheds- og ledebeplantning

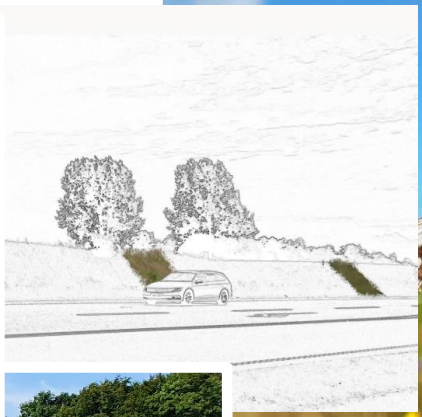

Frøblandinger
En vejledning til fagfolk der arbejder med at understøtte biodiversiteten på færdselsfrie arealer langs veje
2021

Vejdirektoratet

Kontakt

Lars Linneberg

Vejplan og miljøafdelingen

E-mail: lali@vd.dk
Tlf. 7244 2224

Vejdirektoratet